Baş muharriri: Esat Adil Müstecabi
Yıl: 1 — 10 KURUŞ — Sayı: 8
Mektup ve telg. adresi: Posta kutusu 519 İstanbul
İdare: Cağaloğlu Çukur Han No: 4

14 Temmuz PAZAR 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)

HALK DAVASI GÜDER, SİYASİ SABAH GAZETESİ

Vatan tehlikede!

Bütün faşistlerin, mürtecilerin, her çeşit antidemokrat blokların şahsi menfaat kuyrukları sıkıştıkça, ve millet onların hasis maksatlarına karşı mukavemet gösterdikçe ilk bastıkları yaygara daima şudur: Vatan tehlikede!

Bu yaygarayı işittikçe anlay'ınız ki tehlikede olan vatan değil, onların şahsi ve zümrevi menfaatleridir.

ESAT ADİL

DÜNKÜ Tanin gazetesinin ilk sahifesi baştan başa bir tek makaleye tahsis edilmişti. Müthiş bir provokasyon havasını estiren bu makalenin her satırından sanki kanlar fışkırıyordu. Bu yedi sütunluk başmakaleyi şöyle bir görenler birhaide . bir milli felâket haberile karşı karşıya imişler gibi dehşet içinde kalmışlar, fakat yazıyı okuyup bitirince rahat bir nefes almışlardır.

Üstadın bütün Türkiyeyi velveleye verdiği meselenin aslı, esası bir radyo sözcüsünün seçim meseleleri üzerindeki bir konuşmasından ibarettir. Tanin gazetesinden başka hiç bir gazetede yayınlanmamış olan ve hiç te olağanüstü bir mahiyet taşımayan böyle bir radyo konuşmasından yedi sütünlük kan kırmızı bir başmakale çıkarıp bütün memleketi ayağa kaldırmak ancak sayın üstada has bir maharettir.

Moskova radyosunu bir umacı gibi göstererek milleti korkutmaya çalışmakla , bay Yalçının.. istihdaf ettiği gaye kendisince de pek âlâ malûmdur ki, milli menfaatlerimize tema mile aykırıdır. Ve bu yolda aylardanberi her yaptığı bir provokasyondan ibarettir.

Sanki vatan tehlikede imiş gibi, bir bardak suda kopardığı dünkü fırtına ile Tanin baş muharrir yeni bir provokasyon hazırlamayı düşünmüş ve kurban olarak da zavallı demokrat partiyi seçmiştir. Öyle anlaşılıyor ki Moskova radyosunun spikri şimdi de demokrat partiye intisap etmiştir ve şüphesiz ki bay Yalçına göre, spiker demokrat partinin direktifleri dahilinde konuşmaktadır.

Bu memlekette her demokrasi aşıkı ratılmıştır! Onun her sözü, her hareketi, vatan için bir tehlikedir, şu cihet eyi bilinmelidir ki Bay Yalçının doktirini bu memlekette etse etse ancak beş on bin yurttaş temsil edebilir. Fakat gerçek hürriyet ve demokrasi tarafdarlarının temsil ettikleri kitle bütün milletin ta kendisidir.

Bizim bu satırları demokrat partiyi tutmak veya müdafaa etmek için yazmadığımız gayet aşikârdır. Çünkü kendilerile hiç bir ilgimiz, ne ideoloji, ne de seçim kampanyası bakımından hiç bir münasebetimiz yoktur. Hatta açıklamamız icabeder ki program ve prensipleri bakımından C. H. partisini kendi düşüncelerimize daha yakın bulmaktayız.

Fakat, milletleri bir birine düşürücü, düşman edici tahrikler yaparak, vatanı tehlikede gibi göstererek muhalefeti susturmaya kalkmak, milleti telâşe vermek vatanperverlik değildir. Bu, ancak şahıs ve zümre hakimiyetini korumaya matuf bir taktik bir oyundur.

Bir kelime ile bu, milli menfaatlerimize tamamile aykırı düpe düz bir provokasyondur.

Türkiye Deniz işçileri Sendikası Kuruldu

Sendika, İstanbulda beş bin deniz işçisini temsil ediyor

Tramvay işçileri de sendika kuruyor

Türkiye sosyalist partisinin müzaheretile dün bir yeni sendika daha kurulmuştur. Bu sendika bütün Türkiyenin deniz işçilerini temsil edecektir. Deniz ağır sanayiini, nakil, tahmil ve tahliye işçileri bu sendikanın azası meyanındadır. Sendika ana nizamnamesine göre; cemiyetin maksat ve gayesi şudur:

Türkiye deniz işlerinde, bunların fabrika ve atölyelerinde ve müesseselerinde kol ve kafayla çalışan bütün işçilerin iktisadî ve içtimaî hayat seviyelerini yüseltmeğe ve bütün deniz işçileri arasında karşılıklı yardım duygularını kuvvetlendirmeğe çalışmaktır.

Türkiye deniz işçileri sendikasının kurucuları şunlardır: Tornacı Nureddin Kırlı, modelci Mustafa Mete, Tornacı Mehmet Borteçin, Trnacı Mehmet Tosun, modelci Şeşket Döndüren, tesviyeci Esat Çakar, Tesviye Ertuğrul tansı.

Sendikaya ve kurucularına başarılar dileriz.

Paris Konferansı dün sabah dağıldı

Byrnes yarın akşam radyoda konuşacak ve konferansın bir blânçosunu yapacak

Paris, 13 (A.A) — Birleşik Amerika dışişleri bakanı Byrnes, bu sabah uçakla Nevyork'a gitmiştir.

Vaşhington, 13 (A.A.) — Birleşik Amerika dışişleri bakanı Byrnes pazartesi akşamı radyoda dörtler konferansının bir blançosunu yapacaktır.

Londra, 13 (A.A.) — İngiliz dışişleri bakanı Bevin, yanında eşi ve kızı olduğu halde bugün 13 de Croydon hava meydanına inmiştir. Bevin beyanatta bulunmamıştır.

Paris, 13 (A.A.) — Dışişleri bakan muavinleri bugün saat 16 da toplanacaklardır.

Konferansın teknik taraflarının halli için muavinlerin iki üç toplantı daha yapmaları icab edecektir.

Sofya, 13 (A.A.) — Bulgar milli meclis başkanı Vasil Kolovof Sofya'ya dönmüştür.

Kendisi Paris'te dört dışişleri bakanile görüşmüştür.

M. Vasil Kolobof radyoda yaptığı bir demeçte ezcümle şunları söylemiştir:

Ümit ediyorum ki, yakında İngiltere ve Amerika ile normal münasebetler tesis edilecektir.

M. Byrnes ve M. Bevin ile

(Devamı 4 üncüde)

İNGİLİZ FAŞİSTİ
Kitabını bastıramıyor

Londra, 11 (Tass): «Daily Worker'in bildirdiğine göre İngiliz faşist lideri «Mosley»in yakında bir kitabı çıkmak üzeredir. Matbaa işçileri ve tabiler dahi Mosley'in kitabını basmayı reddettiklerinden, kitabı, bizzat Mosley basmaktadır.

Mosley'in kitabı harpten evvel çıkan «Biz yarın yaşayacağız» isimli faşist kitabının basit bir kopyesidir.

Mosleyin görüşleri değişmemiştir; Kitabında Hitlerin tecavüzlerini ve ırkçı nazariyeleri haklı göstermeğe çalışmaktadır.

İstanbul valisi
Serbest aday listesini tedkik etti

İstanbul Vali ve Belediye reisi doktor Lütfi Kırdar dün seçim kurulundan, şimdiye kadar Millet Vekilliği için müracaat eden müstakil adayların listesini aldırarak tetkik etmiştir.

Mareşal Çakmak
Büyük tezahüratla karşılandı

Bir kaç gündenberi beklenen Mareşal Fevzi Çakmak dün sabah saat 10 da şehrimize gelmiştir.

Tren saat 9.30 da Pendikte durmuş ve halk kompartimanın önünde toplanmıştır. Bu aralık Maltepe demokrat parti ocak başkanı Şevket Parlas ve arkadaşları Kartal ilçesi adına Mareşala bir buket sunmuşlardır.

Burada bir arkadaşımızla görüşen Mareşal, gazetemize şu demeçte bulunmuştur:

«— İstanbulluların içten gelen arzu ve sevgilerine mutavaat göstererek ve bu seyahati yaptım. Bu içten gelen sevgiye şükranlarımı arzederim. Bilhassa Türk gençliğine sevgilerimi tebarüz ettiriniz. Memleketinin istikbali onların ruhunda saklıdır.

Üç dört senedir İstanbuldan ayrı bulunuyordum. Şimdi burada hemşerilerim sayın İstanbulluların arasındayım. Çok şükür iltihatım yerindedir. Ve daima gençlerle beraberim.»

— Parti mücadelelerini nasıl buluyorsunuz?

Dün İstanbula gelen Mareşal Çakmak

...vâlar üzerinde duracaksınız?

— Milletin hakiki bir demokrasi zihniyetine nail ve sahip olmasını temin için, elimden gelen herşeyi yapmakta asla kusur etmiyeceğim.

Katar Bostancıya gelince.

Mareşal Çakmak [illegible]yonda karşılanıyor

— Tek dereceli seçim memleketimizde ilk defa tatbik olunacaktır. Bu sebeble bazı hâdiseleri mazur görmek icap eder. Yahut ümit ederim ki bu seçim bütün demokrat memleketlerde olduğu gibi, demokrasi getirmiş olsun.

— Meclise girerseniz hangi ...

...mokrat parti İstanbul il idare kurulu başkanı Kenan Öner Mareşali Ziyaret ederek, parti adına!

— Hoş geldiniz! demiştir.

Haydarpaşada ise binlerce kişi , büyük bir tezahüratta,

(Devamı 4 üncüde)

Türkiye Sosyalist partisi Vilâyetlerde teşkilâta başladı

Samsun vilâyet şubesi açıldı

Türkiye sosyalist partisinin vilâyetler teşkilâtı gün geçtikçe gelişmektedir.

Dün gece T. S. P. merkez icra komitesi tarafından Samsun vilâyet şubesinin açılmasına karar verilmiştir.

Samsun vilâyet müteşebbis icra komitesi şu azalardan teşekkül etmiştir:

Doktor Yakup Ozan: Verem mücadele cemiyeti dispanser hekimi ve dahiliye mütehassısı.

Hürriyet Ergintürk: Radyo ve elektro - mekanik işleri ustası.

Ali Uğur, Tütün ustası

İbrahim Demirci: Tornacı

Mustafa Karabölük: Çiftçi

Turhan Yıldız: İnşaat müteahhidi.

Samsun komitesine başarılar dileriz.

Kazım Karabekir'in propagandası

Dış tehlike masallarile muhalefeti susturmak istiyor

Neşrettiği beyanname ile dış tehlike korkusu veren Kâzım Karabekir

C. H. P. nin seçim propagandası vesilesile İstanbul millet vekili Kâzım Karabekir aşağıdaki beyannameyi neşretmiştir:

Bütün Osmanlı tarihi boyunca çıkan facialar, iktidar mevkiinin kötü ilediğini iddia ederek onu millet gözünden düşürmek ve onu devirerek onun yerine geçip daha iyi idare edebileceğini sanmaktan ileri gelmiştir.

Vatanımızı ve milletimizi şuurlu hümlesiyle hürriyete kavuşturan ve bu suretle gelen tehlikeyi önleyen İttihat ve terakki cemiyetinin karşısına çıkan muhalif parti, hükûmetin bir iki hatasından istifade ederek, ben daha iyi idare ederim iddiasiyle ve el çabukluğu ile mevkii iktidarın dayandığı parti'yi yıkmak ve hemen onun yerine geçmek plânını kendi bulmuş gibi hareket etti. Bunu bilen Türk düşmanları, içiden ve dış'dan harekete geçtiler ve be ile bir iş yapmak için toplanan muhalif vatanlaşların kulaklarına bu parlak yalanı fısıldadılar. İyi niyetle muhalif bir parti kurmuş olan bu vatan

(Devamı 4 üncüde)

?

Herkesin kendine göre bir yurt ve millet sevgisi vardır. Kimisi bunu şahsi menfaatleri ile uzlaştırır ve keyfine . bakar. Kimisi de bu sevgiden , muzdariptir. Çünkü onun ıztırabının sonu ancak büyük halk kitlesinin kültür ve refah zirvesindedir.

Biz keyfi yerinde yurt severlerin değil, muztariblerin artmasına taraftarız. Türk milletinin gerçek demokrasiye ulaşması onların iztirablarının artması ile mümkündür.

Çek hükûmetinin takip edeceği politika

Prague 9 (Tass): (Gecikmiştir).

Yeni Çekoslovak hükûmetinin başkanı komünist Clement - Gotwald Çekoslovak milli meclisinde verdiği beyanatla yeni Çekoslovak hükûmetinin politikasını açıklamıştır.

Gotwaldın, beyanatına nazaran:

Hükûmet, iktidarın hakikaten demokratik bir şekilde teşkilâtlanmasını sağlayan yeni bir anayasayı teşrii meclise arzetmek vazife bilmektedir. Yeni anayasa bankalarının iptidaî madde kaynaklarının ve milli ekonominin diğer bütün mühim branşlarının millileştirilmesini sağlamlayacaktır. Yeni anayasa millileştirilmiş ekonomik teşekküllerin tekrar bir avuç kapitalistin eline geçmesini dileyenlerin ümitlerini yok etmelidir.

Diğer taraftan yeni anayasa küçük ve orta teşebbüslerin inkişafını; köylü esnaf ve tacirlerin namuslariyle kazandıkları mülkiyetlerini masuniyetini garanti etmelidir. Yeni anayasa bütün vatandaşlara çalışma hakkını, emeğinin tam karşılığını alma hakkını, kültürünü arttırma, istirahat hakkını ve

(Devamı 4 üncüde)

— Bir damla su alamadım...
— Sahi mi? Bir de (şimdi ç...mu kullanmağa gidiyorum) diye palavra y...yordun...

İBRET TAŞI

KANUNA DAİR

Osmanlı tarihindeki Veziriâzamların hiç birile kıyas edilemiyecek çapta «demokrat» bir devlet adamı olan Başvekil, ayni nutukta, şunları söyliyor:

«Cumhuriyet Türkiyesinde yalnız kanunun hâkim olduğunu ve yalnız kanunun hâkim olacağını önümüzdeki intihaplar dolayısile hatırlatmayı da faydalı görürüm.»

Bu kanunların «Anayasaya aykırı» olduğunu; bunlar yürürlükte kaldıkça demokratik hakların ve hürriyetlerin hiç bir zaman kurulamıyacağını; «serbest seçim» gibi siyasi haklar şöyle dursun en mükaddes hak sayılan nefes alma ve yaşama hakkının bile her dakika, vatandaşın elinden alınabileceği ve nihayet, — Franko İspanyası müstesna - dünyanın her bucağında, bu kanlı Ortaçağ âletlerinin müzelere kaldırıldığını Mısırdaki Sağır Sultan bile işitti!

D. P. Lideri, «efkârı umumiyenin tazyiki»nı duymadan önce, antidemokratik kanunlar durdukça - yani söz, yazı ve kayıtsız şartsız toplanma hürriyetini zincirliyen mevzuat bâki kaldıkça - seçimlere girmiyeceğiz diye, resmen, ilân etmemiş miydi?

★

BİR KARAKTERİSTİK

Burunlarını süte batırmış çocuklar da bilir: Faşist silâhlarını ayırdeden vasıf demokratik liberalizm ile Komünizmin demagojik tenkididir. Ne gariptir ki, yıllarca, Ulus tahtında Âsûr hükümdarı gibi oturan Falih Rıfkının, her kelimesi bir altın değerindeki makalelerinde hep bu vasıf var.

★

ŞAL HİKÂYESİ

Vaktile, Almanyada, azatlığa çok susamışlardan biri, «biz hürriyetin ancak cenazesini gördük!» demişti. Bizler, cenazeye de yetişemedik. Bize, hürriyet diye, daima, uzaktan, üstü şallarla örtülü bir sanduka gösterdiler.

Hiç esef etmiyelim: «Genç Hukuk Profesör»lerimizin bah settiği yeni motiflerle işlenecek şal da, nihayet, bu asırlık sandukaya örtülecektir.

★

SAF BİR OZAN

Behçet Kemal Çağlar, Padişahların beline kuşandığı kılıcın sırmasını kehkeşanlara benzeten calkavuk şairlerin neslinden değildir. Bir kese altın için de kaside yazmıyor! Yarının edebiyat tarihçileri bir köpek gibi yaltaklanmağa alışkın kalemlerle, sorguç teşbihleri yapan bu saf kalpli «Ozan» ın «Kutsal» sazını aslâ karıştırmıyacaklardır.

★

BİR «MÜNEKKİT»

Sanat zevkini kaybetmiş bir sosyetede şahsi zevkten başka ölçü kalmaz, derler. O halde, hersaat değişiyor diye Nurullah Ataç'a niçin bu kadar kıyasıya çatıldığını anlamıyorum.

O bize, rahatça bağdaş kurduğu dükkâncılıkta, «sübjektif tenkit» matarının en tapon taklitlerini satıyor; ve birbirini yalanlıyan saçma iddialarla, boş bir çuval gibi satılık münevverin elinde, en ciddî tenkidin bile, gülmek için icat edilmiş bir oyuncak olduğunu isbata çalışıyor!

HACIYATMAZ

Memleket Meseleleri

Bozulan Tiftikler

500 bin kiloluk ofis tiftiğinin feci durumu

Dört sene kadar evvel Ticaret ofisi ihracat yapmıya karar veriyor. Bu maksatla bazı ihraç mallarını piyasadan toplamaya başlıyor. Toplanan mallar piyasadan çekildikçe bu mallar pahalılaşıyor. Bunun neticesi olarak fiat yüksekliği alabildiğine artıyor. İşte ticaret ofisi, ticaret bakanlığının muvafakitile üç liradan başlıyarak kilosu dört buçuk liraya kadar muhtelif cins tiftikleri toplamaya başlamış ve 5 yüz bin kiloluk bir stok'u iş bankası ve umumî mağazalar ardiyelerine stok etmiştir.

Bundan sonra her yıl tiftikleri havalandırmak, güvelerden kurtarmak için bir hayli masraf yapılmış olmasına rağmen bu mallar ihraç edilmeden olduğu yerde bırakılmıştır.

Son aylar içinde, unutulan bu tiftikler hatırlanmış, yeniden elden geçirildiği zaman bunların bir kısmının rutubetlenmiş bir kısmının da güvelerin tesirinden bozulmuş oldukları görülmüştür. Elde kalan ve alım kıymeti 1,5 milyon lirayı geçen bu tiftiklerin ihracını sağlamak için tiftik standard bürosuna müracaat edilmiştir. Fakat ilgili memurlar bütün evsafını kaybetmiş olan bu malların ihraç edilemiyecek durumda olduğunu tesbit etmiş ve bir de rapor vermiştir.

Piyasadan öğrenildiğine göre, bozulan tiftiklerin ancak 70-80 kuruş arasında satılabileceğini ve yerli sanayide kullanılabilecek bir durumda bulunduğunu ve 500 ton malın millete 1,5 milyon liralık bir zarar verdiğini tebarüz ettirmektedirler. Hattâ, tiftiklerin firesi; sigortası, depo kirası ve kapatılan paranın faizleri hesaplanacak olursa bu yüzden zarar iki milyona yaklaşmış olur.

Dünyadan Yankılar

Yunan Milliyetçiliği ve millileştirme

Yunanistandaki gürültülü seçimlerden sonra kralcı ve milliyetçilerin kahir ekseriyeti ile meydana gelen Yunan parlamentosunun ilk teşrii icraatından biri de millileştirilmesi düşünülen pek nadir büyük sanayi teşekküllerinden birinin millileştirilmesine lüzum olmadığına dair varılan karardır. Anlaşılan Yunan milliyetçileri, millileştirmekten pek hoşlanmıyorlar. Tevekkeli değil, büyük sanayi erbab hep koyu milliyetçi olurlar.

Gene ayni mecliste birçok mebuslar şiddetli bir lisanla İçişleri Bakanından E. A. M. cı liderlerinin derhal tevkifini istemişler. İçişleri Bakanı ise, verdiği cevapta mebuslara hak vermiş, fakat büyük devletlerle olan münasebetlerin nezaketi dolayısile bunun şimdilik, maalesef mümkün olamıyacağını söylemiş. Yani dünya vaziyeti biraz düzelirse mebusların arzusu yerine getirilecektir. Her halde bu yakınlarda Yunan meclisinin ceza usulü kanunlarında tadilat yaparak, vatandaşların tevkifi sebeplerinin, harici vaziyetin icaplarına göre takdir edileceğine dair bir hüküm ilâve etmesi beklenebilir.

İtalyada :

YAŞASIN TRİYESTE!

(A. F. P.) nin verdiği bir habere göre, İtalyan müessisler meclisinin ilk toplantısında Başbakan De Gasperi salona girdiği zaman mebuslar, "yaşasın De Gasperi! yaşasın Triyeste! diye avaz avaz bağırmağa başlamışlar. Fakat tam bu sırada bir solcu mebus kalkarak, "Yaşasın Cumhuriyet!,, diye naykırınca bütün sağ cenah mebuslarını derin bir sükût kaplamış. Acaba en sükût ESTHAKODİLENURE bu sükût esnasında mebuslar bir "Fiume,, için Faşizme bile razı olacak kadar aç gözlülüğün İtalyanın başına açtığı belaları mı düşünüyorlardı.

Almanyada:

ADALET DUYGUSU GELİŞİYOR

Kanada'da çıkan "La Presse,, gazetesinin bildirdiğine göre, Alman piskoposları doğu Almanyadaki vaziyetten dolayı müttefik kontrol komisyonuna hitaben protesto makamında bir beyanname yayınlamışlardır. Amerikan ve Fransız mıntıkasında müttefik kontrol komisyonunu itibardan düşüreceği mülâhazasiyle, bu beyannamenin yayınlanması menedilmiş, İngiliz mıntakasında ise menedilmemiş, çünkü İngilizler kilise hürriyetini tahdit etmeyi doğru bulmamışlar.

Mahut beyanname toprak reformu meselesine temas ederek diyor ki: "Toprağın taksimi hukuk ve adaleti ihmâl etmekte ve mülkiyet hususundaki hıristiyanlık nizamını sarsmaktadır.,,

Beyannamede, memur kadrolarının Nazilerden temizlenmesi mevzuunda da şöyle denilmektedir;

"Binlerce memurun habersiz işinden çıkarılması Alman halkının adalet hissini rencide etmektedir.

Anlaşılıyor ki müttefikler Alman halkını, yeniden terbiye etmek hususunda o kadar büyük bir başarı göstermişler ki, Almanların, Nazi idaresinde duçar ugrayan adalet hislerini çok kısa bir zamanda âdeta çıt kırıldım bir hale getirebilmişler. Fakat bu kadarı da biraz fazla değil mi?.

Dünyanın en büyük iktisatçıları arasında sayılan Keynes geçenlerde dünyaya gözlerini kapamıştı. Fransızca Action mecmuası, bu iktisat dehâsının ölümü münasebetile bütün dünya matbuatında geniş neşriyat yapıldığı halde Fransada, Keynes-in dostu olan güzide iktisat âlimlerinin yazıları çıkan matbuatta dahi muhafaza edilen sükûttan şikâyet ediyor. Mecmuaya göre bu lâkayitliğin sebebi Keynes'in, K. Marks'ın bazı hükümlerini kabul etmiş olmasıdır. Zira Keynes ortaya attığı "full employment,, nazariyesine göre kapitalist rejimde işçilerin iş gücünün tamamen kullanılabilmesinin normal bir hal olmadığını işsizliğin daima mevcut olacağı hükmünü ileri sürerek K. Marks'ın kapitalizm hakkında vardığı neticeleri kabul etmiş olduğundan kapitalist iktisatçıları darıltmıştır. Zaten kimseyi darıltmadan ilim bile yapmak mümkün değildir.

Millet Vekilleri

Millet vekilliğini en rahat ve en kârlı bir geçim mesleği olmaktan kurtarmalıyız

Ankara otelleri bugünlerde adaylığını koydurmak için gelmiş bir sürü C. H. partilileriyle doludur

Yazan: ETEL

"Vatan,, başyazarı 22 haziran tarihli yazısına, "Memleketini seven, Türkiyede nihayet temelli, murakabeli, hak duygulu bir idare kurulmasının hasretini çeken vatandaşlara bir vazife düşüyor: Halk Partisini kurtarmaya çalışmak!" diye başlıyor ve bence yalnız H. P. nin değil, genel olarak bütün partilerin kulaklarına küpe olması gereken sözler söylüyor.

Ben henüz hiçbir partiye girmemiş olmakla beraber, *"Türkiyede nihayet temelli, murakabeli, hak duygulu bir idare kurulmasının hasretini çeken vatandaşlardan* olduğum için Vatan başyazarının davetine uyarak, gerek Halk Partisini kurtarmaya, gerek doğmakta olan partileri korumaya, dolayısile de GERÇEK DEMOKRASİ'nin kökleşmesine yarıyacağını sandığım düşüncelerimi, genel oya sunmaya karar verdim.

Türkiyede demokrasi zihniyetinin tutulması için, bence alınması gerekli olan ilk ve en esaslı tedbir:

Millet Vekilliğini en rahat, en kârlı ve en emniyetli bir geçim mesleği olmaktan çıkarmak'tır.

Açıklıyalım:

Herkesin bildiği gibi, Ankara sokakları bugünlerde, kendilerini saylav adaylığına koydurmak için gelmiş bir sürü taşralı halk partililer ile doludur. Bunların miktarını, birçoklarını en uzak yerlerden koparıp getirerek günler ve haftalarca otel köşelerinde merak ve üzüntü ile bekleten psikolojik motifleri öğrenerek yazmak millete ne ibretli dersler verirdi! Gazete muhabirlerinin dikkatini çekerim.

Bu saylavlık sevdalıları içinde her cinsten yüksek rütbeli *emekliler* bulunduğu gibi, —öğretmeni yıllarca sonra gelecek olsa dahi— angarye usulü ile her köye okul yaptırmaya muvaffak oldukları için, artık millet vekilliğine hak kazandıklarını düşünen idare ve maarif adamları, kesatlaşan ticaret işlerine bir *Ersatz* arıyan, partilerine sadık *millî iş adamları* (çünkü bunların birçoğu, Halk Partisini üzerek, öteki partilere geçmektedirler), bütün sermayeleri çığırtkanlıktan ibaret olan ve fakat şu *hengamede* partilerinin en çok bu çığırtkanlığa muhtaç olduğunu düşünen açık gözler ve,, tabii hepsini sayacak değilim ya, bir alay da uzak-yakın *emmi* ve *dayıoğulları* vardır. Fakat ben bir tanesini tanıyorum ki, bu sınıflardan hiç birine girmediği halde, isbatı gerekli dava için hepsinden daha tipik buluyorum; onun için, inat bu ya, bütün öncekileri bırakıp işte bu *nadir bitki* (!) den bahsedeceğim:

O komşu vilâyetlerden bir toprak ve davar ağasının oğlu olduğu halde köylüce yaşamayı hakkı görerek, babası öldükten sonra dahi, kaza ve vilâyet merkezlerinden ayrılmak istememiş, gözönünde ve koltuk üstünde kalabilmek için, köylünün sırtından kazandığını yıllarca ve yıllarca buralarda avuç dolusu, etek dolusu harcamıştır. Birkaç defa vilâyet meclisi daimi encümenine seçildikten sonra, tam bu sefer en büyük amacına ulaşmayı yani saylav olmayı umarken, kendisini bu ninni ile avutup öten VALİ DAYISI düşüverdiği için idrojen gibi açıkta kalmış, bu yeisle nereden ise Milli Kalkınma Partisine girecek olmuştu. Lâkin aksiliğe bakın ki, onun memleketinde hâlâ ne Demirağ'ın, ne de Celâl Bayar'ın, yakın gelecekte kendisini B. M. M. ne aktarabilmek ümidi veren bir teşkilâtı meydana gelmemişti. Ne yapabilirdi? Vakit dardı, ivedi bir karar vermek lâzımdı. Bu kararı verdi ve işte şimdi Ankarada bunu uygulamak için bulunuyor. Diplomatça riyadan birşey anlamıyan bu yarı okumuş köylü gerek Halk Partisindeki efendilerine, gerek dost ve tandıklarına tam bir açık yüreklilikle şöyle demektedir: "Koynuma elli bin lira koyarak geldim. Halk Partisi beni aday gösterirse gösterir; yok, göstermezse Demokrat Partiye başvuracak ve bizim vilâyette şubesini açıp, propagandasını yapmak için bu parayı kullanmaya amade olduğumu söyliyeceğim!"

Siyaset meydanında dahi saf bir köylü gibi karakucak güreşen bu sevimli zatı görmek istiyen her Ankaralı okuyucuya adresini verebilirim. Lâkin uzaktakilere onu kendi kalemimle tanıtmak zorundayım: Onun, gördüğünüz gibi hiç te girift olmıyan ruhunda bellibaşlı iki zorlu ihtirası vardır; bir - saylav olarak, "sayımak içgüdüsü,, nü en yüksek derecede tatmin etmek, iki - Bütün imrendiği kodaman Millet Vekilleri gibi Ankarada da han, hamam, apartman sahibi olmak. Bu iki zorlu ihtirastan birincisini şimdilik bir yana bırakacağım, çünkü sadedimizin dışındadır; lâkin ikincisi üzerinde o nisbette fazla duracağım, çünkü Halk Partisinin genç-ihtiyar, kıdemli-kıdemsiz 450 saylavından hiçbirini sandalyesinden gönül rızasile vazgeçirmiyen bu olduğu gibi, 2000 i aştığı söylenen yeni isteklileri en çok kışkışlayan da budur.

Peki, Millet Vekilliğinin sosyal-siyaset ihtirasları kadar maddi menfaat emellerini de kırbaçlıyan bir hedef olmasında ne mahzur vardır? Millet Meclisine girmek istiyenlerden yalnız millete hizmet etmek ülkücülüğü bekliyebilir miyiz? Hattâ Millet Vekilliğini her bakımdan taman edilir bir şey halinde tutmak, en atılgan ve seçkin unsurları birbirile yarışmaya yeltenerek, memleketin bu en yüksek kurumuna en değerli temsilcilerin seçilmesine yardım etmez mi?.. gibi sualler burada akla gelebilir. Bu sorguları soyut prensipler olarak gözönünde tutarsak insanların —hattâ en seçkinlerinin bile— yalnız ideal gücü ile hareket edemiyeceklerini, onun için saylavlığı her bakımdan taman edilir birşey olarak muhafaza etmenin sosyal realiteye daha uygun olduğunu, bundan doğacak mahzurların ise, halkın güvenini ve sonunda oyunu kaybetmek korkusu ile hafifliyeceğini kabul etmek zorunda kalırız. Fakat kendi memleketimizin konkre şartlarını düşününce kaziyye tamamiyle tersine dönmektedir. Şöyle ki, bizde ilk Cumhuriyet Meclisinden bu sonuncusuna kadar *saylavlar halk tarafından seçilmemiş*, parti ve hükûmet büyükleri tarafından *tâyin* edilmiştir. Bir kere partice aday gösterildikten sonra halkça seçilmiyen tek bir Millet Vekili görülmemiştir. Türk milleti her seferinde Halk Partisi adaylarına oyunu daima "İttifak,,(!)la vermiştir. Bu gelenek bütün bir nesil boyunca sürmüş ve sözde Millet Vekillerinin halka ve seçmenlere karşı sorumluluk duygusunu yoketmiş, buna karşılık aday göstermek yetkisini elinde tutanlara karşı ya yaranmak, yani onlara körükörüne itaat etmek duygusunu kuvvetlendirmiştir. Öyle ki, halk oyunun, hiç değilse aday gösterilmek kadar önem kazandığı bugünlerde birçok tec-

(Devamı 4 üncüde)

APAÇIK DOSDOĞRU

Cümlenin maksudu bir ama rivayet muhtelif!

ADİLOĞLU

Görünürde, bütün partiler hürriyet ve demokrasi istemekte birliktirler, hatta C. H. P. bile...

Fakat her birinin hürriyet ve demokrasiden anladığı manada, bunların niçin ve kimler için kullanacağında birlik ve beraberlik ararsak, onu asla bulamayız.

C. H. P. demokrasiyi iktidarı elinde tutmakta devam edebilmek için istiyor. Ve bunun, kendisine zarar vermiyecek kadarına razıdır. Demokrat pârti, demokrasi istiyor. Onun da demokrasiden beklediği, büyük burjuvazinin sermayedarların, büyük toprak sahiplerinin ve bütün sanayicilerin iktisadî menfaatlerini emniyet altında bulundurabilmektedir. Reaksiyner partiler de demokrasi istiyor: onlarda buna mürteci maksatlarını serbestçe tahakkuk ettirebilmek için muhtaçtırlar.

Biz de demokrasi istiyoruz. Fakat biz demokrasiyi ne zümreye, ne irticaa, ne de şahsi menfaatlara inhisar ettirmek için değil, en geniş manası, ile bütün halk, kütlelerinin refah ve saadeti namına istiyoruz.

Bizim demokrasimiz bütün kol ve kafa emekçilerinin yani bütün mağdur halk kitlelerinin kurtuluşunu, sosyal adâleti ve bir kelime ile milletimizin en ileri dünya milletleri safında yer alabilmesini sağlayacak olan demokrasidir.

GERÇEK

Nüshası 10 Kuruştur.

ABONE ŞARTLARI

Türkiye		Hariç Memleketler
Senelik	2800	5400 Kr.
Altı aylık	1500	2900 ..
Üç aylık	800	1600 ..
Bir aylık	300	— ..

İlân Şartları :

[illegible]	1000 Kr.
Birinci sayfa santimi	200 ..
Üçüncü sayfa santimi	100 ..
Dördüncü sayfa santimi	300

Basıldığı yer: STAD MATBAASI

Cağaloğlu, Türbedar Sokak No: 18

ŞAKALAR

Mururu Ubur

Aziz NESİN

Pazarda gidiyordum. Bir konuşma, bir kaçışma başladı. Ne oluyor diye etrafıma bakmağa kalmadı. Birkaç kiki yere devrildi, bir kadın yuvarlandı. Bir küfe omuzuma, bir araba sırtıma çarptı. Bir insan anaforu içinde dört döndüm. Sel beni aldı götürdü ve bir yere tıkadı. Pazarda panik vardı. Limon satan çocuklar, karpuz arabaları, başka satıcılar alabildiğine bir tarafa doğru kaçışıyorlardı. Maydanozlar, soğanlar, makara, iplik, simitler yerlere yuvarlanmıştı. Bağıran, çağıran, gürültü, patırdı, kıyamet.. kaçışanlar.

Gözden kayboldu. Bir ara etraf sükûnet bulur gibi oldu.

Karşımda bir küçük çocuk gördüm. Elindeki işportada limon satıyordu.

—Limon kaça?

— On kuruş.

Elimle limonları seçiyordum. Şöyle limonlardan birini gözüme kestirip muayene ederken çocuk işportayı elime bıraktığı gibi kaçıp gitti. Tekrar bir kaçışma, koşuşma başladı. Çocuk kayboldu. Arkasından bir akın başladı. Bir sürü satıcı sökün etti. Herkes bir tarafa sindi. İnsanlar yuvarlandı. Çocuklar düştü, karpuzlar ezildi. Arabalar yolda kaldı, küfeler devrildi.

Ve ben önümde işporta limoncuyu bekliyorum. İşportayı aldım, yürümeğe başladım. Çol mencuyu bekliyorum. Omuzuma bir el dokandı. Kafamı çevirdim, bir polis.

— Ne var?

— Ne mi var. Yüz kere demedim mi sana? Burada limon satılmaz diye, yürü.

— Nereye?

— Şimdi görürsün.

Polisin önünde ben, benim önümde işporta. İşportanın önünde daha bir sürü satıcı yürümeğe başladık.

Tesadüfen o gün nasılsa boyunbağım vardı. Polisin dikkatini çekti.

— Vay beyim, maşallah bugün boyunbağı, ütülü pantalon..

Mahçup oldum.

— Evet dedim, peki ama nereye gidiyoruz?

— Daha soruyorsun ha.. Yürü...

Yürüdük ve bir yere tıkıldık. Meğer murur ubura mâni olduğumuz için gidiyormuşuz. Ve meğer bu zat belediye memuru imiş. Ondan sonra anladım. Pazarda çarşıda belediye memuru ile hırsız polis oyunu, saklambaç ve köşe kapmaca oynıyan satıcıları, köşe başlarından uzanan satıcıların kimleri gözetlediği ve bilhassa murur uburu iyice anladım. Belediyeyi ve belediye memurlarını bütün vazifelerini kemali ciddiyetle bitirdikten sonra ayrıca satıcıları kovalamağa da vakit bulduklarından dolayı tebrik ederim;

Okuduk, Düşündük ve...

Cemaat bildiğini okuyor

Dünkü Yeni Sabahın başmakalesinde Cemalettin Saraçoğlu şunları yazıyor:

«C. H. P. kazanacak, birkaç mebus, sandalyesinde kurulacak, birkaç bakan yaldızlı masalardan uzaklaşmıyacak diye Türk milletine Türk umumî efkâr ve vicdanına, böyle açık ve çirkin taarruzlar yapılamaz.

İçişleri Bakanı boyuna tekzip yollıyadursun; Başbakan memurların seçim işlerine karışmıyacaklarını, karışırlarsa cezalandırılacaklarını tekrarlıyadursun, hattâ Cumhurbaşkanı nutuklarında: «Bu sözlerim seçim sırasında resmî vazifeli olan ve olmıyan bütün vatandaşlarıma kanun hükümlerine dikkatle riayet için bir tebliğdir.» desin şimdi sabit oluyor ki memurların bir kısmı bildiklerinden şaşmıyor.»

Eskiden imam bildiğini okur diye bir atasözü vardı. Halk Partisi memlekette inkılap namına övünerek yaptığı kazı işler arasında bu atasözünü de değiştirdi. Halk Partisi imamları ne derse desin, Partinin cemaati yine bildiğini okuyor.

SÖZÜM ONA

Ziyat Ebüzzya da Tasvirde ayni mevzua temas ederek şöyle diyor:

«Cumhurbaşkanının, Başbakanın, İçişleri Bakanının resmi temiatına rağmen uluorta cereyan eden bu kanunsuz hareketlere karşı bugüne kadar hiçbir takibat yapıldığına şahit olmadık. Halkın, muhalif partilerin, gazetelerin şikâyetlerine, hükûmetin verdiği tek cevap bunları yalanlamaktan ibarettir.»

Kanunsuz hareketleri yapan sen, ben değiliz. C. H. P., yeni iktidar partisidir; yani kadıdır. Kadıyı kime şikâyet edeceksin.

Kimden imi şekva edeyim
ben dahi şaştım.

diye milletin hep bir ağızdan millî marş yerine millî şarkılar söylemesi lâzım.

Makalenin sonunda Ziyat Ebüzziya şöyle yazıyor:

«Bir eliyle milleti birden fazla parti yoluna sürükleyip diğer eliyle onu yumrukhyanların memlekete en büyük fenalığı yapacaklarını bilmeyiz farkında mıdırlar?

Bu hâdiseler karşısında halkın anlıyamadığı bir tek nokta, cevaplandıramadığı bir tek sual vardır: Madenki milletin iradesini serbest olarak kullanmasına müsaade etmiyecek, onun istediğini, dilediğini değil, hükûmetin, iktidar partisinin beğendiğini seçmeğe icbar edecektik ne diye bu hakiki «demokrasiye varmak» hamlesine giriştik?»

Elbette farkındadırlar. Fakat «ne diye demokrasiye varmak hamlesine giriştik?» diye sormak saflılık olur ve bunu bence yıkılır sormıyanlar yani başmuharrir de ayni derecede suçludur.

Halk Partisi demokrasi hamlesine girişti; çünkü artık bir milletin tek başına değil, milletler camiası içinde işbirliği lüzumuna inandı. Bu bakımdan demokrat olması lâzımdı. Fakat bu lüzumu tahakkuk ettirince de yerini terketmesi zaruri idi. Bu bakımdan da demokrat olmaması lâzımdı. İşte bir koltuğuna iki karpuzu sıkıştırmağa çalışan iktidarın bahşettiği, lütfettiği, iane olarak ihsan ettiği demokrasiden faydalanıp seçimlere giren partiler de onun ekmeğine yağ sürmüş oldular. Sözüm ona Türkiyede de partiler var be seçimler serbest yapılıyor diyecekler ve dünyaya karşı senelerdenberi olduğu gibi,

— Biz de demokratız, diye övünecekler.

YALÇIN FERYAT HALİNDE

C. H. P. nden aldığı tavsiye üzerine İttihat ve Terakki fırkası meşhurlarından Cahit Bey gazetesinin dünkü nüshasında bir propaganda afişi neşretti. Diyor ki:

«Demokrat Partisi mensupları da, diğer millî Türk partileri mensupları da hep kardeştir, hep vatandaşız hep Türküz.»

demiştik.

Fakat seçim günü yaklaştıkça, Moskof sesinin küstahlığı da artıyor, şeytan, ve dessas ve habis entrikası şiddet peyda ediyor.»

Ve harbe susayan harp zengini ilâve ediyor:

Moskofluk ile Türklük harbediyor. Silâha sarılmağa imkân olmadığı için bütün hırsları, şeytanetleri ve kahpelikleri ile propagandaya sarılmışlardır. Bu istilâyı radyo ile, içimize soktukları ajanlarla, casuslarla, köylere kadar saldırdıklar hain propagandalarla temin etmek yolundadırlar.

Demokrat Partiye hitap ederek diyoruz ki: Dış siyaset hakkındaki görüşünüzü açık ve kat'i surette bildiriniz.

Demokrat Parti kızıl Faşistlerin bu açık iymaları ve iftiraları karşısında sükût ederse tarih nazarında affolunmaz bir suç işler ve bu memlekette bir Rus ajanı olarak zelil bir mevkie düşer.

Öyle bir dakikadayız ki...

vakt öyle bir dkikdyız ki H. P. sinin yıkılmasından ve saltanatının bitivermesinden Pekerler, Ataylar gibi Yalçın da korkuyor. Soruyor:

Söyleyin Demokrat Parti, Moskova radyosu ile beraber midir?

Kendisi daha iki gün evvel «Atatürk haksız ben haklıyım» diyerek Ata'ya çatmağa yeltenirken H. P. menfaatine neşrettiği dünkü propaganda afişinde:

«Türkiyenin istiklâl cidalinin başı ve Türk istiklâl ve hürriyetinin kahramanı olan Atatürk bugün bu düşman ağızlarda Türk vatanı aley-

Rusya - Amerika

Böyle bir harp mümkün değildir

Paris, 13 (A.A.) — Büyük Rus gazetecisi İlya M. Ehrenburg, iki aydanberi bulunduğu Birleşik Amerikadan yeni dönmüştür.

M. Ehrenburg Amerikan gazetelerinin yayınları hakkında şunları söylemiştir:

Amerikalıların bize karşı yapmış oldukları iftiralar karşısında kendimi hakarete maruz kalmış bir adam olarak görmedim fakat buna karşı içimde bir hiddet duydum. Her gün Amerikan gazetelerinde çıkan yanlış ve yalan haberlerden dolayı büyük bir elem duymaktayım.

«Hayır, böyle bir harp mümkün değildir.»

Okuyucu, Rusyada olup biten şeyleri bilmez. Okuyucu, barışı sevdiğimizi bilmez.

Biz harpten nefret ederiz, istemeyiz, kaba kuvvetten başkalarına karşı kendini daha yüksek gören millet ve ırkın küstahlığından nefret ederiz. Eyvah ki, faşizm Reich'in harabeleri altında elan ezilmemiş hinde bir silâh olarak geziyor.» demekten çekinmemiştir.

Sovyet Rusyayı ram etmek hülyasında bulunanlar, Hitler'in haleflerini ortaya çıkarmak iddiasında bulunmuş olurlar. bulunmaktadır.

Başka memleketlerde de faşizm'in yaratılması öğrenilmiştir.

Sonra kışkırtmalarına devam ederek:

«Moskoflarla dost geçinmek istiyen Türkler? Demokrat Parti, bu Türkler sizler misiniz? Söyleyiniz.»

Seçimi kazanmak için sopadan başka vasıtası kalmamış olan partisine «haricî tehlike» yaygarasile bir mesnet bulmağa çalışıyor. Hariciye Vekilinin ve Celâl Bayarın müştereken birleştikleri nokta «dış tehlikenin geçen seneye nazaran farklı olmadığı» dır. Demek ki Yalçın açıkça kendi menfaatlerinin toplandığı H. P. ndeki sallantıyı gidermek için haricî meseleyi kızıştırarak milletin başına - İttihat ve Terakkide de yapmış olduğu gibi - belâ açmak istiyor.

İŞÇİLERİN HAKKI

Çalışma Bakanlığının avutucu cevabı

Matbuat Teknisyenleri gayri sıhhi şartlar altında yaşadıklarından şikâyet ettiler

Varakı mihri vefayı kim okur kim dinler

Türk Matbuat Teknisyenleri, yani gazetelerde çalışan mürettip, makinist ve sair işçilerin durumu, diğer işçilerden hiç te farklı değildir. Bugün kâfi olmıyan iş kanununun bazı maddelerinden şikâyet şöyle dursun, meriyette olan bu kanunun bile matbaa ve gazeteler tarafından tatbik edilmemektedir. Memleketimizde ileri fikirlere sahip olan matbuat teknisyenleri bile bu kanunu, patronlarına senelerdenberi bir türlü tatbik ettiremedilerdir.

Bir buçuk ay evvel İş Bakanlığına, İş Bakanlığı İstanbul Mıntaka Müdürlüğüne ve Sıhhat Müdürlüğüne bazı kısımları aşağıya alınmış olan dilekçeyi verdikleri halde hâlâ kuru vaitlerden ve oyalayıcı işlerden başka müsbet bir cevap alamamışlardır:

★

İşçilerin sağlığını koruma ve iş emniyetini temin bakımından, iş verenlerin riayete mecbur olması icabeden hususat ve mükellefiyete birçok müesseselerde ehemmiyet verilmediği nazarı dikkatimizi celbetmekte ve birliğimize birçok şikâyetler vâki olmaktadır.

İş kanunu şumulü dahiline giren ve girmiyen birçok matbaalar gayri muntazam çalışmakta ve kanuni mükellefiyete ve resmî kararlara riayet etmemekte oldukları görülmektedir. Umumî hıfzıssıhha kanunu ve iş sağlığı nizamnamesi günde sekiz saatten fazla çalışmaması ve daha az çalışması icap eden işler nizamnamesinin tatbikine ehemmiyet verilmemekte. Bu sebeple işçi kanunun himayesinden tam mânasile istifade edilmemektedir.

İş kanunun şumulü dahilinde bulunan resmî ve hususi matbaalarla hurufat dökümhanelerinde caiz olması lâzım gelen sıhhi vasıf ve şartların noksanlığı nazarı dikkati celbetmekte bu sebeple birçok arkadaşlarımız hasta, kansız ve hattâ verem bulunmaktadır.

Gayri sıhhi binalara yerleşmiş atelyelerde zuhuru melhuz kazalara, meslekî hastalıklara mâni tedbirlerin ve iş yerlerinde bulunması mecburi olan ilk tedavi levazımatının noksanlığı:

İşçi sağlığı nizamnamesinin 34 üncü maddesinin A fıkrası hükümleri dahilinde bulunan hurufat dökümcülüğü, mürettiplik yazı dizen ve kurşun kalıbı döken makinelerde çalışan arkadaşlarımız keza kansız, sıhhatsiz ve zehirli kurşun mürekkebatından sıhhatlerini kaybetmiş bir haldedirler.

Keza ayni kanunun 36 ncı maddesi A fıkrası:

Kurşunlu boyalarla vernik işlerile hurufat dökümcülüğü, mürettiplik sanatında çalışanlara, bilek ve paçadan bağlı ve iyice kapalı toz duman geçmez iş elbiseleri giydirilmesi muntazam ağız ve dış yıkama tedbirlerini âmir bulunmaktadır.

Bu gibi iş yerlerinde banyo ve duş tertibatı olmaması elbise dolaplarının bulunmaması kurşun yanan ocakların üzerinde monikaların bulunmaması umumî sıhhata muhalif ve iş yerlerinin arasını zehirlemektedir.

Matbaalarla baskı makinelerinde kullanılan alaminyum, alektrik, antimuan kurşun v.s. maddelerden imâl edilmiş boyalar sıhhate muzır, havadaki oksijene de haris olduklarından bu gibi yerlerde çalışanların ciğerlerine lâzım olan hava miktarı sıhhî olmayıp teneffüse yaramamaktadır.

Binaenaleyh bu gibi iş yerlerinin mürekkep sarfiyatına göre hava kesafeti ve sarfolan oksijen miktarı hesaplanması ve tecdidi hava tertibatı bulunması zaruri olduğundan bu gibi yerlerin sık sık kontrol edilmesi umumi sıhhat ve kanun namına elzemdir.

Gene birçok matbaalarda yangın, ışık, ziya, soyunma ve yıkanma hususatına ehemmiyet verilmediği yapılan tahkikatla anlaşılmaktadır.

Matbaa işçilerini her bakımdan ağır ve yorucu olduğu bilhassa sıhhatçe tehlikeli bulunduğu cihetle sağlık raporu olmadan işçi çalıştırılmasının önüne geçilmesi ve mesleğe yeni girecek çırakların doktor raporu olmadan mesleğe alınmaması bu gibi umumi hıfzıssıhha kanunu ve işçi sağlığını koruma nizamnamesini tatbik etmiyen müesseselerin yüksek makam ve memuriyetinizce teftiş ve tetkik ettirilerek yapılması gerekli tertibat ve teşkilâtın bir an evvel tamamlanması hususunun teminine emir ve müsaadelerinizi rica ve istirham ederiz.

Birliğimizce ihdas edilen sağlık servisi teşkilâtımızın bu gibi işlerde her zaman emirlerinize âmâde bulunduğunu saygı ile arzederiz.

★

Matbuat Teknisyenleri Umumi kâtibine üç makama verilen bu istidaya nasıl bir cevap aldıklarını sordum. Bana şunları anlattı:

İstanbul iş dairesi müfettişi doktor Ferit Saydan, müracaatımız üzerine bizi çağırdı. Mevzuan üzerinde saatlerce konuş

(Devamı 4 üncüde)

HALKIN İÇİNDEN

Fıkra-i-şerif

Doğan RUŞENAY

Eski bir Babıâli'ciyle konuşuyorum, vaktile bir gazetede fıkracıymış. Fıkra denince okuyucuya hoşça vakit geçirtmeğe yarar; gece minder köşesine çekilince "zevkle,, okunur nükteli, tarihi bir acaip yazı çeşidi anlarmış. Biz ise boyuna kavga gürültü edip evine bezgin dönen bu kalem efendisi tipini rahatsız ediyormuşuz.

Bizim kalem efendisiyle hiç, ama hiçbir ilişiğimiz yoktur ki, yazılarımızda çarpan kalbi anlaması mümkün olsun. Aramızdaki derin tezat şu en basit fıkra meselesinde de ortaya çıkıyor. Ben fıkra denince hayatın sefalet ve istismar çarkında ezilenlerin haklı davasını günün oluş ve hâdiseleri içinde şu, bu vesileyle ve kısaca ortaya atarak müdafaa eden bir yazı çeşidi anlarım. İçinde nüktesi de, tarihi de... olabilir ama daima aynı şaşmaz hedefe yönelmek şartile.. Hangi gayeye hizmet ettiğini bilmeksizin gelişi güzel akşam keyfleri mırıldanan, yahut sırf gülmek, oyalanmak dileğini güdenler gitsinler ninelerinden masal, meddahlardan hikâye, "Kısası Enbiya,, dan efsane dinlesinler. "Gerçek,, in okuyucuları bu çeşit fıkranın ölmüş olduğunu pek iyi biliyorlar. Biz, halkı ninni ve masal dinletip onu uyutmak değil, menfaatlerini sapına kadar müdafaa etmek vazifesini kendiliğimizden yüklenmişiz. Bunun için de çok ağır bir mesuliyet altındayız. Tenkitlere, faşist kanunlara, zincirlere ve eğer günün birinde —icabederse faşistlerin kuracağı— sehpalara rağmen bu dâvayı ya yürüteceğiz, veyahut halkın "hain, namussuz!,, feryadı altında yok oluvereceğiz. Yolumuzun en ufak bir kaçamak noktası yoktur. Hepsini ve her şeyi bilerek girmişiz bu yola...

Artık eski Babıâli'ciyi burjuva gazeteleri ve onların okuyucusu dinlesin. Ona biz boyuna kavga ediyor görünüyormuşuz.. Hakkın ricayla alınamıyacağını bilenler kavga etmesini öğrenmişlerdir. Kavgaya muhtaç olmıyanlar cepleri dolu olanlar ve onların uşaklığını edip ağızları bağlananlardır. Biz serapa "hak,, olduğumuzu biliyor, bütün kuvvetimizi oradan alıyoruz. "Fıkra,, da her şey gibi, proleteryanın elinde bir savaş vasıtasıdır..

Upton Sinclair: DEVLER HASADI

Tercüme eden: A. Vatur

- 8 -

bilir daha kaç bin türlü kanın bir araya geldiği bu yeni küçük yavruda hayat seyrini takip etmeği pek isterdi.

Fakat Budd - Erling'in oğlu, vazife başına çağrıldığı halde, oturup çocuk tetkikiyle yahut stüdyosunda yığılı duran o güzelim notları piyanoda çalmakla, yahut büyük amcalarından birinden miras kalan ve yirmi senedenberi kendisini Connecticut'ta bekliyen o harikulâde eski kitapları okumakla vaktini geçiremezdir. Modern dünyada başı boş kalmış öyle şeytani kuvvetler vardı ki, bütün hayati ehemmiyeti olan kitapları yakabilir, güzel müzik ihtiyacını öldürebilir, Fransız - Amerikan bir anneyi erkek evlât doğurduğuna pişman edebilir, yarı İtalyan bir çocuğu tarihin tasavvurundan bile korkacağı bir u-[illegible]

Bundan dolayı Lanny, giyinip kuşanmağa ve kendi kendin büyük, yüksek, asil, seçkin gibi vasıfları veren âleme karışmağa; moda salonlarda çay veya kahve içmeğe ve eğlence peşinde koşan kadınların saçmalarını dinlemeğe; onlarla dans ve biraz flört etmeğe; cıvıtmadan ne kadar ileri gidilebileceğini ve ne zaman durmak icap ettiğini bilmeğe; moda barlara uğrayıp herkes sert içkiler yuvarlarken hafif bir kokteyli yudum yudum içmeğe mecburdu. Yelken kullanıyor, tenis oynuyor, Polo müsabakalarına, at yarışlarına gidiyor, arasıra da etraftakileri taciz edecek kadar müstakim görünmemek için kumar oynuyordu. Gece veya gündüz bütün bu zamanlarda öğrenmek istediği şeyler için - mühim şahsiyetlerin isimleri, onlarla tanışma yolları, lâf arasında Avrupada neler olup bittiğini ve istikbali ellerinde tutanların neler plânladıklarını söyletme çareleri - kafası daima açık ve hazırdı.

IX

Lanny'nin mesut çocukluk devirlerinde Juan les Pins küçücük bir balıkçı köyünden ibaretti, fakat şimdi Holivud, Boynes Ayres, Batavia ve Kalküta gibi dünyanın birbirlerinden uzak memleketlerinden gelen zenginlerin bütün sene boyunca eğlendikleri bir yer olmuştu. Gayet şık bir gazinosu, parası olup yemek içmek yahut dansetmek, kumar oynamak istiyenlere gece gündüz açık bir kulübü vardı. Bu müessesenin lokanta kısmında Lanny altmış yaşlarında, gözlüklü, çıplak kafalı kemerli burunlu, kocaman sarkık ağızlı [illegible] andıran bir adamla öğle yemeğine oturdu. Bu adamın adı Juan March'ti ve İspanyada tütün kaçakçılığı yapmakla hayatını kazanmağa başlamıştı. Modern dünyanın mümeyyiz vasfı olan para ve siyaset kombinezonları sayesinde memleketinin tütün inhisarını üzerine almış, ayni zamanda, gemi tezgâhlarına, vapur şirketlerine, bankalara, Katalonyada büyük bir potas fabrikasına sahip olmuştu. Juan March beynelmilel bir müsebakacı, krallara ödünç veren bir bankerdir; hükümetçilere karşı Franco isyanını çıkartan o olmuştu. Harp malzemesi satın almak üzere önce Nevyorkta beş milyon dolar sonra Londrada yarım milyon sterling yatırmıştı. Bu paraları ve kral Alfonso'nun tekrar tahta çıkması için yatırdığı yirmi milyon doları cebinden ödediğini sanmayın: bütün bunlar sağlam karşılıklar, mukabil imtiyazlarla yapılmıştı; öyle ki Faşistlerin zaferiyle March, kendini dünyanın en zengin adamı olmağa namzet görüyordu.

Ayni zamanda ketum bir insandı ve hakkında pek az şey yazılmıştı. Zaharoff Krluger, Stinnes'in yaptıkları, Scheinderin, Deterding'in, ve Lanny'nin tanıdığı diğer hakikaten nüfuzlu kimselerin yapmakta oldukları gizli perde arkasında çalışıyordu. Siyaset adamları ve generaller göz önünde yaşarlar, bütün zaferler onlara atfedilir. Bununla beraber, mümkün olduğu kadar nazikâne fakat itaat edileceklerinden emin bir şekilde emirleri veren sermayedarlardır. Senyor Juan hususi meclislerde bile nüfuz sahibi olduğunu kabul etmezdi: O sadece bir iş adamıydı; işlerin yürümesi, faydalı nesnelerin ithal edilmesi ile alâkadardı; hayır, hayırseverlik yahut buna benzer iddiaları yoktu, sadece para kazanıyordu, parasız bir şey yapmağa imkân var mıydı? Parayı ise tersaneler kurmak, gemiler inşa etmek, potas istihsal etmek için, kullanıyordu. Kısacası, Lanny'nin çocukluğundaberi babasından dinlediği nevide bir konuşma.

İspanyalı Senyor, Lanny Budd'a birbirlerini anlıyan iki insan gibi hitap ediyordu. Robbie Budd birinci sınıf avcı uçakları imâl ediyordu. March'ın parasıyle bunlardan bir miktar alınmıştı ve şüphesiz vakti gelince daha da alınacaktı. Lanny'nin bu uçaklar hakkında epey malûmatı vardı ve şüphesiz babasının işinin ilerlemesiyle yakından alâkadardı. Bundan dolayı March tablolar üzerinde yapması da fena bir şey değildi; zira bir tütün kaçakçısı ibarlaşırsa, kibar kimselerin paralarını nasıl sarfettiklerini öğrenmek en mükemmel [illegible]atora sahip olmak ister. Lanny Budd ile konuşmanın şimdi bir mahzuru da olmamalıydı; zira bu genç harbin en hareketli bir devrinde Franco İspanyasında bulunmuş, Sevil'de asi kumandanı general Aguila'la görüşmüştü. Lanny hayatının mühim bir kısmını Fransada geçiriyordu; Bruyne ailesinin bir kolu vaziyetindeydi. [illegible] Creusot kumpanyasının baron Schneider'i tanıyordu ki bir tütün kralı için bundan daha sağlam referans olamazdı. Lanny, Almanyada da [illegible], birçok defalar Karinhall ve Berchtesgaden'de misafir olmuştu. A-

(Devamı var)

GERÇEK

Şehir ve Yurt Haberleri

Kapanan fabrikalar

Binlerce işçi açıkta kaldı

Son iki, üç ay içinde sanayi hayatımızda büyük bir kriz başlamıştır. Bu önce deri sanayiinde baş göstermiş daha sonra mensucat ve nihayet trikotaj ve manifatura sanayiine de sirayet etmiştir. Fabrikalar ve imalâthaneler faaliyetlerini tatil etmişler, işçilerine yol vermişlerdir. Fabrikalara sorulacak olursa bunun sebebi İthalâttır. Ucuz ithal emtiası karşısında, yerli emtianın maliyeti çok yüksektir. Halbuki harb yılları içinde fabrikatörlar temin eden bu imalatın ellerinde stoklar vardır.

Bu stokların meydana gelmesinde zencirleme karaborsacılık rol oynamış kasten emtianın maliyeti yükselmiştir. Bu gün, ithalât tacirleri bu fırsatı ganimet bilip seferber bir vaziyete geçerek, her çeşit emtianın getirilmesi için gerek serbest döviz ve gerek takas yollarından istifade ederek yerli mamulâtla geniş bir rekabete başlamışlardır.

Son iki ay içinde Beykoz fabrikaları 800 işçisine yol vermiş ve istihsalini kısmen durdurmuştur. Yedikule ve Kazlı çeşmede deri sanayii üzerine çalışan fabrikaların bir çoğu da faaliyetlerini durdurmuşlar veyahut ta yarı, yarı azaltmışlardır. Buradan çıkarılan işçilerin yekûnu yüzleri aşmaktadır.

Büyük mensucat fabrikalarından Fümensa fabrikası ile İstanbul Mensucat fabrikası faaliyetini durdurmuş ve işçilerine yol vermiştir. Karamürsel kumaş fabrikası işlerini daraltmış ve 200 den fazla işçisini çıkarmıştır.

Son zamanlarda çorap fabrikaları da birbiri ardı sıra kapanmakta ve işçilerine yol vermektedir. Şimdiye kadar, bu emekçi vatandaşların durumu ile ne çalışma bakanlığı ve ne de diğer resmi makamlar herhangi bir tedbir alınmış değildir.

Cibalide büyük bir define bulundu

İki küp altın çıktı

Cibalide Küçükmustafapaşa mahallesinde Yeniyol sokağındaki arsalardan birinde evvelki gün büyük bir define bulunmuştur.

Alâkalıların el koydukları defineye ait hafriyat hâlâ devam etmektedir.

Bakkal Mehmed isminde biri, ev yaptırmak üzere bir arsayı satın alarak temel kazdırmaya başlatmıştır. Ameleler bu arada bir küpe tesadüf ederek içine baktıkları zaman altınlarla dolu olduğunu görmüşlerdir.

Hemen keyfiyetten alâkadarlar haberdar edilerek aramalara başlanmıştır.

80-90 kg ağırlığında 2 küp bulmuşlar ve bunları 3 milyon değerinde olduğu tahmin edilen eski Osmanlı ve Fransız altınlarıyle diğer ziynet altınları bulunmaktadır.

Deftercar Gıyaseddin Kutak, Emniyet müdürü, muavini, Millî Emlâk müdürü Suad, Müzeler idaresi memurları dün sabah define mahallinde kazıyı tetkik etmişlerdir.

Yeniden altın dolu küpler çıkması muhtemeldir.

Kanunen bakkal Mehmet defineni yüzde 25-50 sini alması icabetmektedir.

D. Parti iktidar partisinin tazyikinden şikâyet ediyor

Demokrat Parti bir tamim neşretti

D. P. merkezi, teşkilâta gönderdiği bir tamimde diyor ki: İktidar partisi seçimleri mutlaka kazanmağa karar vermiştir. İdare amirleri halkı tehdid ederek C. H. lehine çalışıyor. Bu mevzuda İçişleri bakanlığına yapılan müracaatlarımız da semeresiz kaldı.

Seçim günü C. H. P. nin yapacağı tazyik daha fazla şiddetlenmesi kuvvetle muhtemeldir. Bununla beraber partimizi üyelerini yanlış istikameti sevk için de bir çok desiselere baş vurulacaktır. Bu cümleden olarak seçimden evvel telgraflarla, imzasız mektuplarla çeşitli vasıtalarla D. P. nin kendi kendini feshettiği yahut hükümetçe feshedildiği şeklinde asılsız propagandalara baş vurulacaktır. Hatta parti kurucularının tevkif edildikleri şayiası da çıkacaktır.

D. P. nin kendi kendini lağvetmesi veya hükumetçe lağvı asla mümkün değildir.

Bu kabil hareketler karşısında derhal kanuni yollara tevessül edilmesini isteriz.

Anneler birliği

Muhtaçlara yardım edecek

Çocuk Esirgeme Kurumu şehrimiz kadınlarını bir araya getirmek maksadiyle kurulmuş bir «Anneler Birliği» tesis etmişti.

Dün bu birlik toplantılarından birini daha yapmıştır. Bu toplantıya Zühtü Çubukçuoğlu başkanlık etmiş ve birinci başkanlığa Korgeneral Doğan'ın karısı Mevhibe Doğan, genel sekreterliğe İffet Bizanoğlu, muhasipliğe de İhsan Darımahmudoğlu seçilmişlerdir.

Birlik ilk iş olarak bir atölye açmayı ve bu atölyede çocuk çamaşırı ve giyim eşyası yaparak, muhtaç yavrulara parasız yardım etmeyi karar altına almıştı.

Daha sonra, civar köyleri dolaşarak, kurum mensubu bayan doktorlar vasıtasiyle köylü yavruların tedavi edilmesi kararlaştırılmıştır.

Çek hükûmeti

(Baştarafı 1 incide)

Vatandaşların çalışamıyacak vaziyeti düşmelerine karşı sigortalı olmak hakkını garanti etmektedir. Bundan başka yeni anayasa kadın ve erkeklerin tam müsavatını, vicdan, matbuat, teşkilâtlanma ve toplanma hürriyetini garanti etmektedir.

Goturaki, memleketteki faşist artıklarının süratle temizlenmesi, ve vatan hainlerinin cezalandırılmasının hükûtün en mühim vazifelerinden olduğunu beyan etmiştir.

Gotvald, ordunun antifaşist bir ruhda yetiştirileceğini bildirdikten sonra bütün Çekoslovak milletini, hükûmet programının tatbikine ve yeni demokrat cumhuriyetinin kurulmasına iştirake davet etmiştir.

SOSYAL ADALET PARTİSİ

ANA NIZAMNAMESI

GAYE ve PRENSIP IZAHI

(Geçen sayılardan devam)

(Adalet) kelimesine gelince; İlkönce (Sosyal Demokrat) olarak adlandırdığımız partimizi, adında - sosyal ve demokrat - kelimeleri bulunan diğer partilerden ayırmak ve iltibasa meydan vermemek düşüncesiyle (Sosyal Adalet) olarak değiştirdik. Bu suretle (Sosyal Demokrat) olan ideolojimizi (İçtimai Adalet) anlamına (Sosyal Adalet) ile ifade etmiş olduk. Burada (adalet) kelimesinin aynı zamanda (Demokrası) mânasını tazammun etmiş olacağını da kayıt ve ilâve etmeyi faydalı buluyoruz. O halde bu husustaki fikir ve anlayışımızı da hulâsa edelim:

(Demokrat) kelimesi, demokrasi denilen doktrini benimsiyen ve gaye edinen şahsa veya eşhasa izafe edilir. Demokrasi halkın ve bir millet kuran ferdlerin ekseriyetle ve kendi iradeleriyle, aralarından seçtikleri milletvekilleri vasıtasiyle bir cumhuriyet hükûmeti kurarak devleti bizzat idare etmeleridir. Esas itibariyle bütün dünya fikir adamları tarafından bu şekilde tarif edilen demokrasi, teferruat bakımından bazı ayrılıklar ve hattâ aykırılıklar göstermektedir. Görüşümüzü açıklamak için şu kayıtların konmasını lüzumlu bulduk:

1 - Seçim, muhakkak tek dereceli ve tam serbesti içinde yapılır ve muhtelif partiler tarafından idare edilir. Tek partili demokrasi olamaz.

2 - Milletvekilliği namzetliği için depozito akçesi yatırmak ve partilerin, halkın reyini toplamak maksadıyla seçim sandıkları başında içki ve sair ikramlarda bulunmaları katiyen doğru değildir.

3 - Milletvekilliği ve reisicumhur seçiminin her iki yılda bir yenilenmesi daha doğru ve makuldür.

4 - Demokrasinin tabii hak olarak tanıdığı hürriyetler şunlardır: Söz ve yazı hürriyeti, vicdan hürriyeti, mesken (masuniyeti) hürriyeti, (vatan ve millet zararına olmamak şartiyle) mülkiyetle tasarruf hürriyeti.

B — MİLLİYET: Sosyal kelimesini tarif ederken, hudutlarımız içinde yaşıyan insanları kastetmiş, mânayı daraltarak beşeriyeti kastetmediğimizi açıklamıştık. Milliyet kelimesini ise bir husus müstesna en geniş mânada anlıyoruz. Yurdumuzda ırkı, dini, mezhebi cins ve rengi ne olursa olsun bütün vatandaşlar aynı hakka maliktirler. Ancak millî müdafaamız şimdilik yalnız Türk ırkından olanlara bırakılır (Soyunda yabancı kan bulunanlar hariç). Milliyetçiliği sadece bu bakımdan kayıt altına almamıza rağmen yurd dışında enternasyonalistiz. Dünya ile alâkalanmak, insanları kardeş görmek (istiklâlimizi muhafaza ve müdafaa ederek) bütün dünya insanlığı ile kaynaşmak ve kayıt altına aldığımız hususatı lüzumsuz bırakacak şekilde beşeri olgunluğa hizmet etmek istiyoruz.

(Devam edecek)

Kazım karabekirin propagandası

(Baştarafı 1 incide)

daşlar dışı yaldızlı olan uyuşturucu hapı yutmuşlardı.

İşte muhalif partiler saflarını, böyle karmakarışık fikir ve ümidli insanlarla doldurarak harekete geçti. Fakat çok geçmeden o vatanseverler ... şeyi ellerinden kaçırdılar. İşte 31 mart iç kavgası gibi balkan Harbi de bu suretle Türk milletini gafil yakaladı ve zedeledi.

Bugün geçmiş hataları unutulmalı. Birliği ile ve salim duyguların hükmü altında hürriyetimizi kuvvetlendirmeliyiz. Cümhuriyet Halk Partisinin ve onun hükümetinin bir çok muhim başarıları yanında şu ve bu kusurları vardır. Fakat dış siyasette Vatanı harp belasından koruyarak Avrupa'nın en ileri milletleri yangın yerlerinde sefalet içinde sürünürken ayakda kalışımız, hal ve istikbâl siyasetinde şerefli bir yerimizin bulunması ve iç siyasette artık tam demokrasi hayatına kavuşmaklığımız gibi iki hayati mesele cümhuriyet halk partisinin milletten aldığı ilhamlarla başardığı iki büyük iştir.

Vatandaş: Şimdi her birerlerimize düşen vazife, ilk hamlede Şark vilâyetlerimizi Adana, İstanbul Boğazları hedef tutan dış tehlikeyi göz önüne almak ve aramıza karıştığına şüphemiz olmayan gizli elleri asla unutmamak ve bu suretle seçim gününe kadar ve hele seçim günü soğuk kanlılıkla vatandaşlar arasında sevgi ve saygıyı bırakmadan vicdanımızın yüksek sesine uyarak oylarımızı vermektir.

İşçilerin Hakkı

(Baştarafı 3 üncüde)

tuk ve bize netice olarak dedi ki:

— Şimdilik hükûmet gazetelerine ve diğer gazetelere müracaatan çekiniyoruz. bunların diline düşmek istemeyiz!. - Sayın müfettişin bu düşüncesine iştirak eder gibi görünmekten başka çare olmadığını anlayınca sızlıyarak 2 nci Vakıf Hanından meyus ve müteessir ayrıldık. Halbuki Çalışma Bakanlığı Çalışma ve Sağlık Müdürlerinin müracaatlarımıza şöyle cevap vermişlerdi:

★

Türk Matbuat Teknisiyenlerinin çalıştıkları iş yerlerinde «İşçilerin Sağlığını Koruma ve İş Emniyeti Tüzüğü» hükümlerine riayet edilmediğini belirten yazınız incelenmiş, bu gibi iş yerlerinden 3008 sayılı İş Kanununun kapsamına girenlerin derhal teftiş edilmesi için İstanbul Bölgesi Çalışma Müdürlüğüne emir verilmiş, İş Kanununun dışında kalan iş yerlerinin de umum hıfzıssıhha kanununun gerekli hükümlerine göre teftiş ettirilmesi için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına yazılmıştır.

★

İş Kanununun kapsamına giren basımevlerinin, birçok kanuni ödevlerini yapmadıkları hakkındaki uyarmanız not edilmiştir.

Müdürlüğümüz, genel denetlemlere girişmiş bulunmaktadır. Basımevlerinin durumu Haziran ayı içinde ele alınacak ve müfettişlerimiz tarafından ayrı ayrı tesbit edilmiş bulunuyorsa bunların Müdürlüğümüze bildirilmesini rica eder saygılarımı sunarım.

★

Ve Matbuat Teknisyenleri şunları ilâve ettiler:

— Bu cevaplar karşısında ne kadar sevinmiştik. Halbuki hiçbir müsbet netice alamadık. Hakkımızı korumaktan âciz bir iş müdürlüğünün hikmeti vücudu nedir?

Memleketin birçok dertlerini ortaya döken, mahalli idare, belediyeden hükumete kadar tenkitlerde bulunan, hele birçokları muhalif geçinen, daha doğrusu muhalefetin bezirganlığını yapan gazete matbaalarının evvelâ, kendi işlerini düzeltmesi, çalışanlara, işçilere hakkını vermesi, ondan sonra âleme telkin vermeğe kalkması lâzımdır.

Çalışma Bakanlığının vazifesi bir kâğıda imza atmak mıdır, yoksa işçilerin haklı müracaatlarını sonuna kadar takip midir?

Mareşal Çakmak

(Baştarafı 1 incide).

bulunmuştur. Bu arada «yaşa, sağol» sesleri duyulmuştur. Bundan çok mütehassis olan Mareşal, vagonun penceresinden uzanarak:

— İstanbullular, size sevgi ve şükranlarımı sunmaya geldim, siz de sağlam, demiştir.

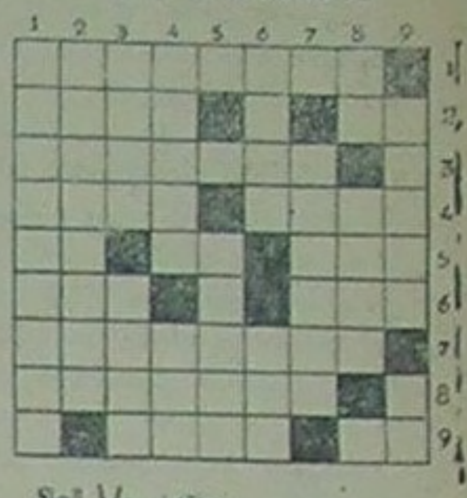
Bundan sonra Mareşal ailesiyle beraber otomobiline binerek Erenköyündeki evine gitmiştir.

Paris konferansı

(Baştarafı 1 incide

... yaptığım dostane görüşmeler, şimdiye kadar anlaşmazlık ve görüş ayrılıkları tevlit etmiş olan hayati meselelerin halli bakımından hiç şüphe yok ki, pek faydalı olmuştur.

BULMACA

Soldan sağa:

1 — Divan edebiyatında bir şiir tarzı. 2 — Bir erkek adı, bir çift harf 3 — Tersi örümcek. 4 — Bir kız adı, bir çeşit kelime 5 — Ek, iki harf, çok iyi 6 — Avuç içi, çağul takısı 7 — Dokuma. 8 — Kokular 9 — Salgın.

Yukarıdan aşağı:

1 — Olgun 2 — Genellik 3 — Bağışlama, hediye 4 — Kas, tersi başına bir harf gelirse harp ilâhı olur. 5 — Tersi bir hayvanın feryadı. 6 — Bir çiçek, tir 7 — Su ile çevrilmiş olanlar. 8 — Bir nota, edevat 9 — Ramazan yemeği, mesai.

Dünkü bulmacamızın halli:

Soldan sağa, yukardan aşağı: 1 — Karabekir 2 — Asa, Emeçe 3 — Ra, Af 4 — Adeleli 5 — Bereket 6 EA, leş, ba 7 — Ke, et, kef 8 — İçel, Bere 9 — Re, İzafet

Millet Vekilleri

(Baştarafı 2 incide)

rübeli eski saylavlar, propaganda maksadiyle halk karşısına çıkınca bir liseli kadar şaşkınlık ve beceriksizlik gösteriyorlar. Bu da gayet tabiidir, çünkü ne halk tabakalarının menfaat istikametlerini keşfetmelerine yarıyacak sosyal-ekonomik bilgileri vardır (böyle bilgilere lüzum olduğunu hiç hissetmemişlerdir) ne de bu sosyal ekonomik temele dayanan kütlevi duyguları sezebilecek kabiliyetleri kalmıştır. O halde kendilerine verilmiyeceğini anladıkları seçmen oylarını ya iç ve dış tehlikeleri ileri sürerek, ya, züğürt mirasyediler gibi geçmişleri ile öğünerek, yahut ta en fenası halkı polis ve jandarma tehdidi ile ürküterek elde etmiye çalışmaktadırlar.

Bu zatlar tekrar saylav olamamak korkusu ile neden bu kadar titriyorlar acaba? Çünkü o kadar uzun zaman alışıp benimsedikleri aziz SAYILMAK duygusunu yitirecekleri gibi, yalnız saylavlık veya bakanlık sayesinde koruyabildikleri sayısız maddi nimetlerden de yoksun düşeceklerdir! Onların, hele en eskilerinin içinde, bir bakkal dükkânı veya kahvehane işleterek, yahut tekrar öğretmen veya çiftçi olarak... Halk sınıfları içinde belirsiz olmayı, geri kalan hayatlarını zahmet ve tevazu ile geçirmeyi hoş gördürecek bir gönül alçaklığı yoktur. Olmayınca da Halk Partisinin kendi içinde bile ellerindeki hazır nimeti kaçırmak istemiyenlerle o nimeti kapmak istiyenler arasında amansız bir savaş başlar, Ankara otelleri de işte böyle pay kapmak istiyen açık gözlerle dolup taşar!

Kendi memleketimize has olan bu realiteyi böylece gözönüne getirdiğimiz zaman ise, hep bir ağızdan şöyle demek zorunda kalırız:

Türkiyede normal demokrasiye ulaşmak için alınması gerekli olan ilk esaslı tedbir:

MİLLET VEKİLLİĞİNİ EN RAHAT, EN KÂRLI VE EN EMNİYETLİ BİR GEÇİM MESLEĞİ OLMAKTAN ÇIKARTMAK LÂZIMDIR

24 - 6 - 946

ETEL